

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ «ΕΝΩΣΕΩΣ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ»

Αρ. Φύλλου 220

Αθήνα, Ιούνιος 1981

ΕΠΙΚΑΙΡΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ

ΙΩΝΙΚΗ ΜΙΚΡΑ ΑΣΙΑ ΚΟΙΤΙΔΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΙΑΝΟΗΣΗΣ

Στις 9 Μαΐου θεμελιώθηκε τό Πολιτιστικό Κέντρο Ἀθηνῶν ἀπό τόν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας κ. Κωνσταντῖνο Καραμανλή, πού ὑπῆρξε καί ὁ ἐμπνευστής του.

Ὁ ἐπίτιμος Πρόεδρος τῆς Ἐνώσεώς μας, κ. Νικόλαος Χρ. Ἀρώνης, σέ συνεννόηση μέ τόν Πρόεδρο μας κ. Κίμωνα Παυλῖδη ἔστειλε τήν ἀκόλουθη ἐπιστολή στήν Κτηματική Ἑταιρία τοῦ Δημοσίου, μετά τή δημοσίευσή στό φύλλο τῆς Ἐφημερίδος μας Ἀρ. 210 τοῦ ἄρθρου του «Ἰνστιτούτο Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀνατολῆς καί Πολιτιστικό Κέντρο τῆς Ἑλλάδος» πού κοινοποιήθηκε σ' ὅλους τούς ἐνδιαφερόμενους.

Ἀθήνα, 7 τοῦ Μάη 1981

Γιά τήν ΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ,
ἀρμόδιο φορέα Μελέτης τοῦ Πολιτιστικοῦ Κέντρου τῆς Ἀθήνας.

(Θερμή παράκληση, νά διαβαστεῖ ἀπό τούς Κυρίους:

Ἡρακλή Παπακώστα, Πρόεδρο·

Καθ. Γεώργιο Κανδύλη, Γεν. Διευθυντή·

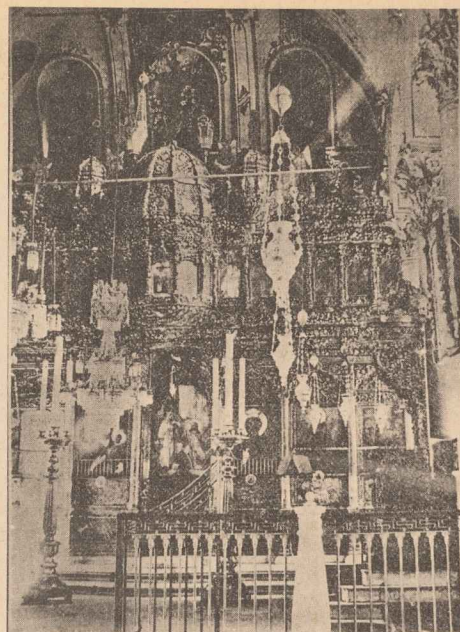
Λουκά Κυριακόπουλο, Σύμβουλο τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ἐπί τεχνικῶν θεμάτων·

Παῦλο Χατζηθωμά, Ἀναπλ. Γεν. Διευθυντή τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ καί Ἐπιστημῶν

καί ἀπό ὅποιον ἄλλον ἀρμόδιο Παράγοντα).

Οἱ Καλές Τέχνες, ἡ Φιλοσοφία, ἡ Ποίηση, καί ὁ Ἐντεχνος Λόγος, γενικά, ἡ Ἱστορία καί ὅλες οἱ Ἐπιστήμες, τό σύνολο τῶν πνευματικῶν φανερωμάτων τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτιστικῆς Ζωῆς, πού γέννησαν τόν «Ἑλληνικό» καί, βραδύτερα, τόν «Εὐρωπαϊκό Πολιτισμό τῆς Δύσης», μέ ἀκτινοβολία παγκοσμιότητας, ἔχουν, ὅπως εἶναι γνωστό καί ἐπιστημονικά ἐπαληθευμένο, τό σπέρμα τους, τίς βαθιές ρίζες τους, τόν κορμό τους καί τήν πρώτη ἀνθοβολία τους, ἐδῶ καί τρεῖς χιλιάδες χρόνια, στήν Ἰωνική Μικρά Ἀσία, τήν κοιτίδα τῆς Ἑλληνικῆς διάνοησης.

Πιστεύω πῶς συμφωνῆτε, ὅτι ἀξίζει, ὅτι ἐπιβάλλεται, πέρα ἀπό ἐμπειρικές σκοπιμότητες, ὅμως ἀπό σεβασμό καί τιμή στήν ἱστορική ἀλήθεια, ἀπό Ἐθνική ἀξιοπρέπεια, ἀπό Ἐθνικό Χρέος διαίωνισης τῆς Ἱερῆς Μνήμης τοῦ Πολιτιστικοῦ μας Λίκνου, νά προβληθεῖ, μέσα στό σοφώτατο προ-

Φωτογραφία τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Ἁγίας Φωτεινῆς Σμύρνης. Πρό ἡμερῶν γιορτάσαμε τήν ἐπέτειο τῆς μνήμης τῆς.

γραμματισμό τοῦ Πολιτιστικοῦ Κέντρου τῆς Πρωτεύουσας καί νά μορφοποιηθεῖ, σέ μόνιμη παρουσία, μέ τρόπους τῆς δικῆς σας ἐμπνευσης, ἡ Κιβωτός αὐτῆ τῶν πηγῶν κάθε πνευματικοῦ ἀγαθοῦ τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀνατολῆς καί τοῦ πολιτισμοῦ τῆς φυλῆς μας.

Μέ τή σκέψη αὐτή πού μέ βασανίζει ἀπό τότε πού ὁ Πρόεδρός μας ὁραματίστηκε ἐτοῦτο τό μεγαλουργημα, ἔγραψα καί δημοσιεύτηκε, μέ εὐνοϊκά σχόλια, σέ τρεῖς ἐφημερίδες, ἓνα ἄρθρο, πού διάβασαν καί μ' εὐχαρίστησαν καί ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας καί ὁ κ. Πρωθυπουργός καί ὁ κ. Ὑπουργός Πολιτισμοῦ καί Ἐπιστημῶν.

Τό ἄρθρο μου ἐκεῖνο (Ἰουνίου 1980) σᾶς ὑποβάλλω σήμερα σέ τρία ἀντίτυπα γιά τήν ἐνημέρωσή σας, ἐλπίζοντας πῶς θά θελήσετε σεῖς καί οἱ εἰδικοί συνεργάτες σας, νά δώσετε, στό πολύ σπουδαῖο αὐτό κατά τή γνώμη μου, θέμα, τή συνέχεια πού, κατά τήν κρίση σας, ταιριάζει.

Συγχωρῆστε μου τήν καλοπροαίρετη ἀνάμιξη στίς ἀρμοδιότητες τοῦ Πολιτιστικοῦ μας Κέντρου καί δεχτήτε, παρακαλῶ, τήν ἔκφραση τῶν αἰσθημάτων μου καί τῆς μεγάλης τιμῆς, μέ τήν ὁποία

διατελῶ

Νικόλαος Χρ. Ἀρώνης,

Ἐπίτιμος Πρόεδρος:

- τῆς «Ἐνώσεως Σμυρναίων»,
 - τῆς «Διασωματικῆς Ἐνώσεως τοῦ Ἐθνικοῦ Μουσείου τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀνατολῆς»,
 - τῆς «Πανωνίου Στέγης Βύρωνος»
- Ἐπίτιμο Μέλος τῆς «Ἐστίας Νέας Σμύρνης».

Υ.Γ. Θά ἤμουν εὐτυχής νά μάθαινα μέ κάποιο τρόπο, τίς σχετικές ἀπόψεις σας.

N.X.A.

ΔΙΑΚΟΠΕΣ

Ὅπως κάθε χρόνο, διακόπτουμε γιά 2 μῆνες (Ἰούλιο - Αὐγούστο) τήν ἐκδοση τῆς Ἐφημερίδος μας. Θά συνεχίσουμε, μέ τό καλό, τό Σεπτέμβριο.

Εὐχόμαστε σέ ὅλους σας ΚΑΛΕΣ ΔΙΑΚΟΠΕΣ.

ΜΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ Του Δημήτρη Αρχιγένη

Δέν έχει σημασία αν άλλοι προηγήθηκαν έμοιού στήν διατύπωση σκέψεων και κρίσεων γιά τό νέο (6ο κατά σειρά) βιβλίο του γνωστού Γιατρού και έκλεκτου διανοητή κ. Δημητρίου Αρχιγένη, πού υπό τόν τίτλο «Η ΖΩΗ ΣΤΗ ΣΜΥΡΝΗ» έθεσε πρόσφατα σέ κυκλοφορία. Φρονώ, ότι ό οίσοδήποτε, έφ' όσον έχει διαβάσει τό έν λόγω βιβλίο του κ. Δημ. Αρχιγένη, δικαιούται και κατά κάποιον τρόπο ύποχρεούται να έκφέρει τήν γνώμη του και τήν κρίση του γι' αυτόν και τό έργο του. Άλλωστε, ένας συγγραφέας, όταν γράφει και θέτει σέ κυκλοφορία ένα βιβλίο του, γιά τό όποίο φυσικά έδαπάνησε πολύ χρόνο και πολύ χρήμα, εύνητο και λογικό είναι νά περιμένει αύτήν τήν κρίση. Φυσικά ή κυκλοφοριακή έπιτυχία ενός βιβλίου δέν εξαρτάται πάντα από τήν καλή ή κακή κριτική πού του γίνεται, αλλά πάντως ό δημιουργός του βιβλίου, ό συγγραφέας, όπωσδήποτε αποβλέπει και στήν Κριτική.

Άλλά, γιά τόν κ. Δημ. Αρχιγένη αυτό, ίσως, δέν ισχύει. Καί δέν πρέπει νά ισχύει, διότι ό κ. Δ.Α. άνήκει σέ άλλου είδους συγγραφική «πάστα». Δέν είναι από εκείνους πού αποβλέπουν σέ κέρδη. Άπ' ότι έχω διαπιστώσει, μοναδική επιδίωξη του είναι (και παραμένει να είναι) ή διάδοση του πλούσιου και άνεξάντλητου σέ αποθέματα Λαογραφικού υλικού τής ώραιας και καταματωμένης Πατρίδας του τής Σμύρνης! Τόν παρακολουθώ, πού χρόνια και χρόνια αγωνίζεται, μέ άμείωτο πάθος και άγάπη, γιά τήν έπίτευξη αυτού του σκοπού. «Μετερίζ» του: οι στήλες του Προσφυγικού τύπου! Καί παλεύει, παλεύει τόν άγώνα τόν καλό, μέ στόχο τήν έπίτευξη του παραπάνω σκοπού.

Άλλά θά μπορούσε κανείς νά παρομοιάσει τήν πολύχρονη και πολύμαχη αύτή προσπάθειά του κ. Δ.Α. σάν εκείνη του άρχαιολόγου. Σάν «άρχαιολόγος», λοιπόν, και ό κ. Δ.Α. μέ τήν «σκαπάνη» του «ξεθάβει» εύλαβικά, ό,τι βρίσκει και τό παρουσιάζει μπροστά μας, γιά νά τό άπολαύσουμε και νά τό χαρούμε και μείς και οι άπόγονοι μας. Μέ σύστημα, μέ μεθοδικότητα, μέ ύπομονή, και έπιμονή, χρόνια και χρόνια τώρα από τίς στήλες του Προσφυγικού τύπου, μά και μέ τά βιβλία του, άγωνίζεται νά μάς γνωρίσει τούς άνεκτίμητους εκείνους «θησαυρούς» τής (άλλοίμονο πιά!) χαμένης Πατρίδας του Σμύρνης! Τό πάθος του, είναι ένα πάθος ιερό και σεβαστό, και ό σκοπός του νόμιμος και επιβεβλημένος: ή περισυλλογή του πλούσιου Λαογραφικού υλικού τής ώραιας «νύμφης» τής 'ωνίας, τής τραγικής Σμύρνης!

Έτσι, τά βιβλία του «ΝΤΑΗΔΕΣ ΤΣΗ ΣΜΥΡΝΗΣ», «ΟΙ ΚΑΤΑΦΕΡΤΖΗΔΕΣ ΤΗΣ ΣΜΥΡΝΗΣ», και «ΤΑ ΣΥΝΑΦΙΑ ΤΗΣ ΣΜΥΡΝΗΣ», μάς δίνουν μία γενικώτερη εικόνα τής πάλης ποτέ εύτυχισμένης Σμύρνης.

Τώρα, έρχεται νά προστεθεί στήν σειρά αυτών τών βιβλίων ένα νέο του βιβλίο, πού φέρνει τόν τίτλο «Η ΖΩΗ ΣΤΗ ΣΜΥΡΝΗ». Καί τούτο, όπως και τά παραπάνω του, άποτελεί μία συστηματική, άλλ' όπως οίσοδήποτε πιό ολοκληρωμένη Λαογραφική εργασία του. Φαίνεται σ' όλες τίς σελίδες του βιβλίου του αυτού ή προσπάθειά του και ό κόπος του νά παρουσιάσει κάτι τό πολύ εξαίρετο. Καί τό πετυχαίνει, διότι ή ύλη του είναι κατά τέτοιο τρόπο κατανεμημένη, ώστε νά «άγκαλιάζει» πράγματι τή ζωή τής πάλης ποτέ δικής μας Σμύρνης. Στ' άλήθεια ό συγγραφέας μάς ξαναγυρίζει στις εύτυχισμένες κι άνέμελες μέρες τής Σμύρνης «του», όπου τά ήθη, τά έθιμα, οι προλήψεις, τά γλέντια, οι χαρές, οι πόθοι κι όλα εκείνα τά στοιχεία πού χαρακτηρίζουν ένα τόπο έδιναν τό «χρώμα» σ' ένα τόπο, πού άνθιζε από Έλληνικότητα και πρόδο.

Ακόμη, κείνο πού δίνει πρόσθετη λαογραφική άξία στό έργο αυτό του κ. Δ.Α. είναι και ή άπόδοση του στό γλωσσικό ιδίωμα του γενέθλιου τόπου του.

Γιά τόν άθεράπευτο αυτό Συμρναιογράφο, τόν κ. Δημ. Αρχιγένη, είναι δοσμένη ή κρίση μου και ή εκτίμησή μου στήν πολύπλευρη πνευματική του άξία (Πεζογράφος, Μουσικός, Ζωγράφος – ένα σπάνιο πνευματικό τριπτύχο γιά τήν εποχή μας) άπερίοριστη, μά δέν θά έβλαπτε σέ τίποτε νά άνανεώσω τόν ένθουσιασμό μας γιά ό,τι διαβάζω ή άπολαμβάνω από τό χέρι αυτού του άληθινά πολυπροικισμένου από τή φύση συνανθρώπου μας, ενός ξεριζωμένου, πού ή σκέψη του, τό είναι του, τά πάντα του είναι άκόμη εκεί, στις άλησμόνητες ώραιες Πατρίδες τής Άνατολής.

«Η ΖΩΗ ΣΤΗ ΣΜΥΡΝΗ» του κ. Δ.Α., γιά νά ξαναγυρίσουμε σ' αυτό, είναι άπ' τά πιό άξιοπρόσεχτα Λαογραφικά κείμενα του Έλληνισμού τής Άνατολής. Πολυσέλιδο, όγκώδες, καλογραμμένο, προσεγμένο-μιά συγγραφική και έκδοτική εργασία άρτια. Ή καλύτερα, μία ολοκληρωμένη Λαογραφική εργασία, πού πρέπει νά τύχει κι αύτή μιάς κάποιας διάκρισης, πράγμα πού τό άξίζει άλλωστε.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΕΛ. ΤΑΤΑΡΙΔΗΣ

Ό Β' τόμος του Δελτίου του Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών

Τό Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών πού ίδρυσαν οι Μέλπω και Όκτάβιος Μερλιέ συνεχίζοντας τήν προσφορά του στόν τομέα τής μελέτης τής ιστορίας και του πολιτισμού του έλληνισμού τής Μικράς Άσίας, εξέδωσε και κυκλοφόρησε τό δεύτερο τόμο του έπιστημονικού του δελτίου.

Ό τόμος είναι άφιερωμένος στή μνήμη τής ιδρύτριας του Κέντρου Μέλπωσ Λογοθέτη-Μερλιέ, πού χάθηκε τό Νοέμβριο του 1979. Τό άφιέρωμα στή Μέλπω Μερλιέ περιλαμβάνει σκιαγραφίες τής προσωπικότητας και άποτιμήσεις του πνευματικού της έργου από τούς κυρίους Γ.Π. Κουρνούτο, Δ.Α. Ζακυθινό, Μ.Β. Σακελλαρίου, Ροζέ Μιλλιέξ και Μάρκο Δραγούμη όπως και άποχαιρετισμούς από έκπροσώπους Μικρασιατικών όργανισμών.

Ό Β' τόμος του Δελτίου του Κ.Μ.Σ. άπαρτίζεται από συναγωγή μελετών γύρω από ποικίλες άπόψεις τής ζωής του Μικρασιατικού έλληνισμού. Περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων έκτενές γλωσσάριο τών Τουρκικών λέξεων στό Φαρασιώτικο Ίδιωμα, προσθήκες στήν Καραμανλίσκη βιβλιογραφία, παρουσίαση χειρογράφων και έγγράφων πού άναφέρονται στή ζωή τών έλληνικών κοινοτήτων τής Μικρασίας, κατάλογοι τών έλληνικών κωδικών και τών πρό του 1922 χειρογράφων του Κ.Μ.Σ., μουσικολογική μελέτη τών τραγουδιών του Νικολάου Φαρδύ και μελέτη τών Γαλλικών διπλωματικών έγγράφων πού περιγράφουν τό πολιτικό και ψυχολογικό κλίμα στήν Έλλάδα μετά τή Μικρασιατική Καταστροφή. Άξιοσημείωτο ένδιαφέρον παρουσιάζει ή έλληνική άπόδοση και σχολιασμός τής μελέτης του Τούρκου καθηγητή Μ. Τ. GOKBILGIN πού άναφέρεται στή διοικητική όργάνωση τής περιοχής τής Τραπεζούντας τό 16ο αιώνα.

Στόν τόμο συνεργάζονται οι Βασίλης Κ. Άναστασιάδης, Εύαγγελία Μπαλτά, Κ. Παπουλίδης, Α. Κ. Ίορδάνογλου, Ματούλα Κουρουπού, Ίωάννα Πετροπούλου, Livio Missir, Μάρκος Δραγούμης και Γιάννης Μουρέλος.

Η έκδοση διατίθεται από τό Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών, Ναυαρίνου 14 και από τά κεντρικά βιβλιοπωλεία τής Άθήνας.

Δύο βραβεία σ' ένα χρόνο

Δέν είναι τυχαίο.
Η κορυφαία ποιότης των
προϊόντων MISO ήταν
τό θεμέλιο πάνω στο
όποιο εδραιώθηκε
ή σοβαρή εξαγωγική της
προσπάθεια, πού
καλύπτει 20 ώρες.

Μετά τόν ΧΡΥΣΟ ΕΡΜΗ
1979 (Όκτώβριος),
ή MISO κέρδισε και
ΔΙΕΘΝΕΣ ΒΡΑΒΕΙΟ
ΕΞΑΓΩΓΩΝ 1980 (Μάρτιος).

Τό ΔΙΕΘΝΕΣ ΒΡΑΒΕΙΟ
ΕΞΑΓΩΓΩΝ 1980 είναι
ή 50η διάκριση πού
άπονέμεται
μέχρι σήμερα στήν

MISO

ΑΝΔΡΕΑΣ

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΗΧΩ

ΑΛΗΘΙΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΜΙΚΡΑΣΙΑ

Άναμνήσεις από τό μοιραίο Αύγουστο 1922

Του Ίωάννου Κ. Ακριθάκη
Δημοτικού Συμβούλου Άθηνών

(Συνέχεια από τό προηγούμενο)

Εύτυχώς γιά μένα περιτριγύρισαν τόν στρατιώτη διάφοροι Τουρκόπαδες οι όποίοι εθαύμαζον τήν άνδρειαν του πατριώτου των, έτσι μου εδόθη ή εύκαιρία νά άποχωρήσω τής συγκεντρώσεως και προτού άντληφθούν ότι δέν είμαι Τούρκος, όποτε ή θέσις μου θά ήτο τραγική.

Τό άναφερόμενον τραίνο έφθασε εις τόν σταθμόν, ξεκίνησα μέ χαρά ότι πηγαίνω στό χωριό μου, στό σπίτι μου, όπου θά συναντούσα τούς δικούς μου και τά βάσανά μου θά ήσαν εις τό τέλος των.

Όποία είρηνεία όταν τό τραίνο σταμάτησε εις τόν σταθμόν του Βουρνόβα και κατήλθον αυτού, προτού δέ προχωρήσω δέκα βήματα, ήλθε χαρούμενος και μέ άγκάλιασε κάποιος πατριώτης μου Έβραίος, όνόματι Μωύσης, μεγαλύτερός μου εις τήν ήλικίαν, και ενώ μέ τό ένα χέρι μ' άγκάλιασε μέ τό άλλο έκαμε νεύμα εις τόν έπί κεφαλής του άποσπάσματος Τούρκον άξιωματικόν, όστις ένήργει έλεγchon τών διά του τραίνου άφικθέντων και όστις μ' έπλησίασε και μου ειπε ότι είμαι κρατούμενος. Εις διαμαρτυρίαν μου ότι μέχρι του 17ου έτους δέν συλλαμβάνονται κατόπιν έντολής του Στρατιωτικού Διοικητού, αυτός ήτο άνένδοτος και μέ κάποιον άλλον συνεπιβήτην μου εις τό τραίνο μ' ώδήγησε τή συνοδεία ένόπλων στρατιωτών εις τήν πλατεϊαν τής Έκκλησίας και εκείθεν εις τό παρακείμενον σχολείον άρρένων τής Κοινότητος τό όποϊον έχρησιμοποίητο ως στρατόπεδον συγκεντρώσεως.

Μόλις διήλθον τήν έξωτερικήν πύλην του σχολείου, ό έπί κεφαλής τής φρουράς λοχίας, μέ ώδήγησε εις τό ύπόγειον του σχολείου, όπου υπό τήν άπειλήν μαχαίρας μου άφήρεσε όλα μου τά ρούχα, παπούτσια, φέσι και μου έδωσε άλλα σχισμένα στρατιωτικά ρούχα, ένα μαύρον σκούφον ψειριασμένο, άρβίλες στρατιωτικές σχισμένες, εις έλεεινήν κατάστασιν. Φυσικά μου πήρε και τά λίγα χρήματα πού είχα στό πορτοφόλι μου.

Μέ αύτήν τήν νέαν περιβολήν μεταφέρθην εις τας άνωθι του ύπογειου αιθούσας του δημοτικού σχολείου. Εκεί συντηρήσαν πλήθος γνωστών πατριωτών οιτίνες μέ ύπεδέχθησαν μέ καλωσύνην και στοργήν, προσεπάθησαν δέ μέ κάθε τρόπον νά μέ παρηγορήσουν, διότι αυτοί έγνώριζον τήν σφαγή του πατέρα μου πράγμα πού έγώ ήγνούουν. Με πραγματικήν καλωσύνη μου προσέφεραν από τό ύστέρημά των, ψωμί, τυρί, σταφύλια και ότι άλλο πρόχειρον είχαν μαζί των.

Εκεί εις μίαν γωνίαν τής αιθούσης παρέμεινα, άφού μεταχειρίσθηκα τάς βρομέρας άρβύλας του Τούρκου λοχίου ως προσκέφαλον.

Κατά τας 10-10.30 τήν νύκτα άκούω μέσα στήν ήσυχη βραδιά βροντώδη φωνήν, νά μέ καλή νά έξέλθω τής αιθούσης μαζί μέ τόν άλλον τόν μετ' έμοι συλληφθέντα εις τόν σταθμόν του Βουρνόβα.

Έξήλθον τής αιθούσης και άντίκρυσά άνθυπασπιστήν τής Χωροφυλακής μέ δύο ένόπλους στρατιώτας οιτίνες μέ σπρωξίεις μάς έξέβαλον του σχολείου και μάς ώδηγούσαν προς τόν δρόμον του Τουρκικού Νεκροταφείου.

Βέβαια ό νυκτερινός αυτός περίπατος είχε άσφαλώς ως σκοπόν τήν έκτέλεσίν μας, διότι εις τά έρημα εκείνα μέρη και εις τήν προχωρημένην ώραν τής νυκτός, ό περίπατος ούτος δέν είχε άλλον λόγον.

Προχωρούσαμε σιωπηλοί τόν έρημον προς τό τουρκικόν Νεκροταφείον δρόμον και σκεπτόμουνα ότι λεπτά ίσως δευτερόλεπτα, μέ χωρίζουν από τήν ζωήν, από στιγμής εις στιγμήν περίμενα τήν έντολήν του επί κεφαλής του άποσπάματος άνθυπασπιστού διά τήν έκτέλεσίν μας.

Άλλά όπως λέγει ό λαός μας, όταν έχει κανείς χρόνια ποτέ δέν τά χάνει.

Όπως λοιπόν προχωρούσαμε, άκούω από μακριά ήχον σπηρουινών και ό όποίος ήχος νά γίνεται έντονώτερος και νά μάς πλησιάζη. Αίφνης παρουσιάζεται έμπρός μας άξιωματικός τής χωροφυλακής, μάλλον μοίραρχος, όστις και ήρχισε νά ύβριζή τόν συνοδευόντά μας άνθυπασπιστήν.

Από τά όλίγα Τουρκικά πού έγνώριζα, έννόησα ότι του ειπε τά εξής: «Πού τούς πηγαίνεις βρέ αυτούς; τούς γνωρίζεις; σέ έχουν πειράξει; έχεις τίποτε εις βάρος των; δέν είπαμε βρέ νά σταμάτησιν αυτό τό κακό; Όπως κατάλαβα ό Μοίραρχος αυτός ήτο ό Άστυνομικός Διοικητής τής περιφέρειας.

(Συνέχεια στό έπόμενο)

Άφήγηση του κ. Β. ΣΤΑΡΕΝΙΟΥ

(Συνέχεια από τό προηγούμενο)

Εκεί γεννήθηκα. Τό σπίτι μας και τό μαγαζί του πατέρα μου ήταν επί τής Κεντρικής όδου Πούντας, Χαλκαμπουνάρ, περίπου στό μέσον τής όδου, άπέναντι από τόν άλευρόμυλο του Τσιντσινή. Ό πατέρας μου λεγόταν Εύαγγελος Σταρένιος. Έπήγαινα σχολείο στού Κεπεντζόγλου κοντά στήν Άγια Αικατερίνη πού είχε τίς μεγαλύτερες καμπάνες τής Σμύρνης. Του Κεπεντζόγλου τό Σχολείο ήταν υπό τήν προστασία τής Εύαγγελικής Σχολής. Ήμουν 6 χρονών όταν ό πατέρας μου μέ έπιασε από τό χέρι.

— «Πού πάμε πατέρα;» του λέγω.
— «Ένα περίπατο» μου άπαντά χαμογελαστά.

Περπατάμε στήν Μπελαβίστα, περνάμε τό δρόμο τών Στράσσων, φθάνουμε στόν Φασουλά, μπαίνουμε στόν Φραγκομαχαλά. Τόν έρωτώ και πάλι περίεργος «Πού πάμε πατέρα;» «Φθάσαμε» μου άπαντά. Είχαμε φθάσει μπρός στόν αυλόγυρο και τό περίφημο καμπαριό τής Άγίας Φωτεινής, Μητρόπολη τής Σμύρνης, τότε. Μητροπολίτης ήταν ό Βασίλειος. Κάναμε λίγο άριστερά πού ήταν κάτι σκάλες, άνεβαίνουμε και φθάνουμε στήν Εύαγγελική Σχολή. Δέν ήξερα τί ήταν ή Εύαγγελική Σχολή. Μου έκανε όμως έντύπωση πού πάνω από τήν πόρτα τής Σχολής έγραφε μέ χρυσά γράμματα: «Άρχη Σοφίας, φόβος Κυρίου». Αυτά τά γράμματα ώσου νά μέ βάλουν στό λάκο δέ θά τά ξεχάσω.

Ό πατέρας μου μέ ρώτησε τί γράφουν αυτά τά χρυσά και του λέγω ότι δέν ξεύρω. Ρωτήσαμε ένα κύριο και μάς άπήντησε ότι όποιος θέλει νά γίνει σοφός πρέπει νά φοβάται τόν Κύριο.

Μπήκε ό πατέρας μέσα στήν αίθουσα και τόν ρώτησαν τί θέλει και μάς πάνε στή Γραμματεία τής Σχολής. Εκεί ειπε τό σκοπό του νά βάλει τό γιό του στού Κεπεντζόγλου τό σχολείο. Με φωνάξαν τότε μέσα στό Γραφείο και μου ύπέβαλαν διάφορες ερωτήσεις. Ύστερα πλήρως ό πατέρας, του έδωσαν τήν άπόδειξη και μου εύχθησαν «καλός μαθητής». Από κείνη τή στιγμή ήμουν μαθητής του Κεπεντζόγλου.

Πιότερο χάρηκε ό πατέρας πού θά μάθαινε γράμματα ό γιός του, γιατί εκείνος ήταν τελείως άγράμματος. Παρ' όλη τήν άγραμματοσύνη του ήταν τακτικός συνδρομητής τής Εφημερίδας «ΑΜΑΛΘΕΙΑ» του Κυρίου Σολομωνίδη. Κάθε πρωτ' έρχόταν ό εφημεριδοπώλης — κύρ Γιώργη τόν έλέγανε — και έφερε τήν Άμάλθεια. Ό πατέρας μου εδιάβαζε μέ τά αυτιά όχι μέ τά μάτια. Είχε τό σύγγαμρό του και τό βράδι πού σχολούσε από τή δουλειά του εδιάβαζε, και ό πατέρας άκουε. Μαζευότανε και δύο ή τρία γεροντάκια τής γειτονιάς και συζητούσανε τήν τότε κατάσταση, γιατί ήταν φρέσκος ό Έλληνοτουρκικός Πόλεμος πού νικηθηκε ή Έλλάδα. Αρχιστράτηγος ήταν ό διάδοχος τής Έλλάδας Κωνσταντίνος και αρχηγός στρατού ό Κωνσταντίνος Σμολένσκη. Τών Τούρκων ήταν ό Έτέμ Πασάς πού νίκησε τούς Έλληνες και τούς κατέβασε ως τό Δομοκό. Καί άκουσα τότε ότι ό Έτέμ Πασάς καυχόταν ότι θά πάει νά πιει καφέ στό Σύνταγμα και στήν Όμόνοια ναργιλέ.

Εγώ ήμουν τότε 10 χρονών παιδί. Αυτοί πού τά συζητούσαν ήταν γέροι, αλλά θερμοί πατριώτες. Μόνον πού δέν έκλαιγαν. Εγώ ό,τι άκούγα τά έτύπωνα όλα μέσα στό μυαλό μου. Αυτά συνέβαιναν τό 1897 και τά γεροντάκια ήταν — κατά πώς λέγανε 75 ως 80 χρονών. Είμαι κι εγώ τώρα 93 και 8 μηνών και τά ένθυμούμαι σάν νάναι τώρα. Από τότε υπάρχει ή φαγωμάρα γιατί εσύ και όχι εγώ και όδοστου χαβαδάκι. Λοιπόν στή συνέχεια μας.

Όταν οι Τούρκοι νίκησαν τούς Έλληνες και τούς έφεραν στό Δομοκό, νάσου και 2 ρώσικα πολεμικά στά Καβάκια του Βοσπόρου, στή Μαύρη Θάλασσα και μυνάει ό πλοίαρχος στόν Πατισά, αν τά στρατεύματα σου κάνουν έστω και ένα βήμα πέραν αυτού πού βρίσκονται, θά προχωρήσουμε μέ τό στρατό μας μέσα στήν Κωνσταντινούπολη και θά πάω στό Παλουκλί νά πιά τή βότκα μου και όπως ξέρεις όπου είναι τά ρωσικά στρατεύματα δέν φεύγουν εύκολα. Έτσι έσώθει ή Έλλάς από τούς Τούρκους. Τά μάζεψε ό Έτέμ Πασάς και γύρισε από εκεί πού ξεκίνησε. Αν δέν ήταν ή Ρωσία ποιός ξέρει πώς θάταν τώρα ή Έλλάς;

(Συνέχεια στό έπόμενο)

Πρός
Τη Σύναξη «Μικρασιατικής Ήχους»

Αθήνα, Μάιος 81

Φίλοι Κύριοι,

Είναι ίσως λίγο καθυστερημένα τὰ σχόλια πού κάνω γύρω από μιάν άναδημοσίευση από Βολιώτικη έφημερίδα στο φύλλο 216 του περασμέ-νου Φεβρουαρίου και κάτω από την έπικεφαλίδα «΄Αλθινές ΄Ιστορίες από την Μικρασίαν» ενός παραμυθιού γιαγιάς με τόν τίτλο: «Πώς κτίζανε τις έκκλησίες οι Χριστιανοί της Σμύρνης», της συμπατριώτισας κ. Θάλειας ΄Αρώνη Μελισσάκη.

Πολύ συγκινητικό αλλά, όπως ξεμείναμε λίγοι πού θυμόμαστε ακόμη πρόσωπα και πράγματα και ίσως μιά μέρα, ό μελλοντικός Ιστορικός θά μπορούσε νά στηριχθεί σε δημοσιευμένες ανακρίβειες, θά μου επιτρέψετε νά κάνω λίγες μικρές διορθώσεις.

α) Ο Μητροπολίτης Βασίλειος πρώην ΄Αγχάλου εξελέγει Σμύρνης στις 22.12.1884 (διαδεχθείς τόν Μητροπολίτη Μελέτιον άποθανόντα) και έποιεμαν την ΄Εκκλησίαν Σμύρνης μέχρι τις 23.1.1910 (θυμάμαι ακόμη την κηδεία του στους κεντρικούς δρόμους της Σμύρνης φερόμενος με πλήρη ΄Αρχ. Άμφια, επί θρόνου. (΄Ιδε Μικρασ. Χρονικά Τόμος II σελ. 148-198 ΄Αρθρον Καθ. ΄Αδαμ. Διμαντόπουλον).

β) ΄Η εις τόν ΄Επάνω Μαχαλά, ώραία ΄Εκκλησία του ΄Αγ. ΄Ιωάννου του Θεολόγου (Μετόχι) και όχι του Βαπτιστού (ή τελευταία βρισκόταν στο Κερατοχώρι άκράια συνοικία της Σμύρνης) χτίστηκε κατά τό Σωτ. έτος ΑΦΟΗ (1778) ως τό Μ.Δ. (Κωδ. Β. σελ. 6) έγγραφον του Κώδικος Ι. Μητροπόλεως Σμύρνης (και του όποίου φωτοαντίγραφον σάς έπισυνά-πτω) επί Μητροπολίτη Σμύρνης και «έκ Πέλοπος όρμωμένου της νήσου» του μετέπειτα και Οίκου. Πατριάρχου (1785) Προκοπίου όπως αναφέρεται στα πολύτιμα «Σμυρναϊκά ΄Ανάλεκτα» σελ. 66-67 του μακαρίτη Νικ. Κιμ. Χ.΄΄ Κωστή.

Κατά την εποχή του χτισίματος της ΄Εκκλησίας ό Σμύρνης Βασίλειος δέν είχε ακόμη γεννηθεί (25.12.1834)

γ) Ο Πάνω Μαχαλάς ήταν συνοικία πού κατοικούσαν κατά πλειοψηφία Τούρκοι και ΄Εβραίοι και μόνο γύρω στην ΄Εκκλησία του ΄Αγ. ΄Ιωάννου, ΄Ορθόδοξοι παλαιοί Σμυρναίοι, (Βλέπε και ύποσημείωση «ΧΡΟΝΙΚΑ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ» Σμύρνη σελ. 27 Μιχαλάκη ΄Αργυρόπουλου). «΄Ας σημειωθί ότι εις τας άρχάς του 17ου αιώνου, ή όρθόδοξος Κοινότης Σμύρνης εύρίσκετο συγκεντρωμένη εις τόν ΄Επάνω Μαχαλάν, όπου ήτο και τό Μετόχι του ΄Αγ. ΄Ιωάννου του Θεολόγου, περικυκλωμένη από τουρκικές και έβραϊκάς συνοικίας. (Βλ. προχείρως ΄Αριστ. Φοντιέρ ΄Εφημ. ΄Αρμονία 1.1.17) πολύ άργότερα τό Μετόχι διερρυθμίσθη εις τόν ιερόν Ναόν του ΄Αγ. ΄Ιωάννου του Θεολόγου μέ τό περίφημον Ξυλόγλυπτον εικονο-στάσιον του κ.λ.π.» αρκετά γενναία παλληκάρια όχι όμως τόσο, πού θά μπορούσαν νά τά βάλουν μέ τούς άνύπαρκτους τότε, 1778 - Τούρκους Πολίτισες (= άστυνομικοί εις κατά τό εύρωπαϊκό σύστημα, θεσμός του 19ου αιώνα τών μεταρρυθμίσεων).

Γιά τά όσα γράφει ή κ. Θ.Α.Μ. γιά τό πάτημα της συνοικίας στα παλιά χρόνια από Πολίτισες πού πήγαιναν νά ζητήσουν ραγιάδες φυγόστρατους, αυτό έγινε μόνο μετά τό Νεοτουρκικό Σύνταγμα (1909) όποτε στρατεύ-τανε (;) οι Ρωμηοί και ό Πάνω Μαχαλάς έρήμωσε από Χριστιανούς άνδρες, σε τέτοιο σημείο, πού έκτός από γυναίκες και παιδιά δέν ύπήρχαν παρά μερικοί γέροι πού άδυνατούσαν ακόμη και νά περιφέρουν την εικόνα του ΄Αγίου στην Λιτανεία, (γινόταν στην έορτή του στις 8 Μαΐου).

δ) ΄Η πρόσβαση στον Πάνω Μαχαλά γινόταν από την ΄Αρμενική Συνοικία, τό Τρικιλίκι κι άνηφόρηζε προς της «Χάρακι» ή Καμένο Τζαμί και εκείθε στα άριστερα πήγαινε προς την ΄Εκκλησία του ΄Αγ. ΄Ιωάννου.

Γιά νά πäs ως εκεί δέν περνούσες από κανένα «στενό γεφυράκι» γιατί τό λεγόμενο «γεφύρι τών караβανών», βρισκόταν σε μακρινή απόσταση στον Σταυρό - διασταύρωση τών σιδηρ. γραμμών Αϊδινίου-Κασαμπά.

΄Η ΄Εκκλησία του ΄Αγ. ΄Ιωάννου του Θεολόγου ήταν περίφημη γιά τό μοναδική καλλιτεχνική άξίας Ξυλόγλυπτο τέμπλο της (17ο αιώνα, ίσως φιλοτεχνημένο από τούς Μαγγανάρη) και τό πανάρχαιο επί περγαμινής χειρόγραφο Εύαγγέλιο τών πρωτοχριστιανικών χρόνων.

Γιά τά βάσανα πού τραβούσαν οι ΄Ορθόδοξοι στα παλιά χρόνια όταν θέλαν νά έπισκευάσουν ή νά ξαναχτίσουν έκκλησίες βλέπε πάλι Κωδ. Β σελ. 139 Μητροπόλεως Σμύρνης στα Σμυρν. ΄Ανάλεκτα, Ν.Κ. Χ.΄΄ Κω-στή.

Μέ την εύκαιρία θέλω νά θυμηθώ την τεράστια ζημιά γιά την Κοινοτική Ιστορία της Σμύρνης, πού έκανε ό έφορος της Εύαγγελικής Σχολής Δημ. Φιλίποβιτς (γιός του γνωστού διερμηνέως του Αυστριακού Προξενείου Σερέτ-΄Αργύρη) μέ τό νά άπαγορεύσει τό 1902 την άντιγραφή και μελέτη τών Κωδικών της Μητροπόλεως πού έδωρήθησαν στην Βιβλιοθήκη της Σχολής και τά όποία χάθηκαν γιά πάντα στη φωτιά του 1922. Γι΄ αυτό πρέπει νά κρατάμε κάθε σωστή μνήμη.

Μέ πολύ τιμή

Ι.Π. Μιχαηλίδης

Υ.Γ. Γιά τό Ξυλόγλυπτο τέμπλο του ΄Αγ. ΄Ιωάννου μπορούμε νά πάρουμε μιά ιδέα από τό εύρισκόμενο στην ΄Εκκλησία της ΄Αγ. Φωτεινής Ν. Σμύρνης πού προέρχεται από την ΄Εκκλησία του ΄Αγ. Βουκόλου, δώρον της Κεμαλικής Τουρκίας τό 1930 μέ τή Συνθήκη ΄Αγκυρας Βενιζέλου - Κεμάλ.

(Κωδ. Β΄, σελ. 6)

Περί της έν Σμύρνη ΄Εκκλησίας του άγ. ΄Ιω του Θεολόγου.

«Κατά τό αψη΄ έτος τό σωτήριο, θεία συνάρσει άνηγέρθη έκ βάθρων τό όνομαζόμενον Μετόχιον, εύκτήριος οίκος του άγίου ένδόξου άποστόλου και εύαγγελιστού ΄Ιωάννου του Θεολόγου έν τώ ΄Επάνω Μαχαλέ της πολιτείας Σμύρνης, διά τε συνδρομής και έπιμελείας τών τιμωτάτων ΄Επιτρόπων του άγίου (Γεωργίου), Κύρ Χατζή Κωσταντή Μουτάφογλου, κύρ Χατζή Λαμπρινού, κύρ Χατζή Προδρόμου και κυρίτζη Δημητράκη Παζαρλόγλου, και διά προτροπής και έπιστασίας της ήμων ταπεινότητος, και έλεημοσύνης τών Χριστιανών. ΄Οστις και έγκαινιάσθη παρ΄ ήμων τή χάριτι του παναγίου Πνεύματος, κατά την έορτήν του άγίου ένδόξου ΄Αποστόλου και Εύαγγελιστού ΄Ιωάννου, Μαίου η΄ έν τώ αὐτῷ έτει, καταδαπανηθέντων έξόδων μέχρι της ης σώζεται τάξεως του εύκτήριου οίκου και τών προαυλιών και τών τοίχων, και τών βρύσεων, και εις την πληρωμήν τών άγορασμένων όσπητίων, και εις άλλα έξοδα έσωτερικά, γρόσια τόν άριθμόν χιλιάδες ένδεκα, και πεντακόσια έννενή-κοντα. Διά τό γεγονέναι εύκτήριον οίκον νέον έν τή πολιτεία ταύτη. Διορίζομεν και άποφασίζομεν κοινή γνώμη έχειν τόν ΄Αρχιερέα καρπού-σθαι και άπολαμβάνειν τās συνάξεις τών δύο πανηγύρεων του άγίου ΄Ιωάννου του Θεολόγου από της πώλησεως τών κηρίων, γραψιμάτων τών ιερέων τόν δε δίσκον του λαδίου μένειν τή ΄Εκκλησία. Πρός τούτοις έν τή έορτή τών Θεοφανείων ή δόσις τών κηρίων νά είναι του ΄Αρχιερέως κατά την άνέκαθεν έκκλησιαστικήν τάξιν εις τās διωρισμένες ήμέρας τών έορτών όπου γίνεται δίσκος του ΄Αρχιερέως κάτω νά γίνεται και επάνω, ως δόξει τώ ΄Αρχιερεί, μηδενός άντιλέγοντος ή έναντιουμένου τό παράπαν. ΄Οπερ κατεστρώθη και έν τῷ ιερῷ Κώδικι της καθ΄ ήμās Μητροπόλεως Σμύρνης εις μνημόσυνον αιώνιον».

ΠΕΝΘΗ

ΞΕΝΟΦΩΝ ΚΑΡΑΚΑΛΟΣ

Καταξωμένος θεράποντας τών Νόμων, άριστοτέχνης του λόγου και της πένας, άκμαίος στην καρπερή δρσση του, παρ΄ όλες τις τελευταίες, μοιραίες, άναποδιές της ύγείας του, εξηνταεφτάχρονος μάς έφυγε, στις 28 του ΄Απριλίη, ένας μεγάλος ΄Ιωνας, της πρώτης γενιάς τών ξεριζωμέ-νων, ό Βυρωνιάτης Ξ ε ν ο φ ω ν Κ α ρ ά κ α λ ο ς .

Όχτώ χρονώ παιδάκι, μαθητοῦδι της Σχολής Μοντεσάντου, γιός του Σμυρναίου ήθοποιού Γιάννη Καρακάλου και της ΄Αννας, τό γένος Δημόπουλου, σώθηκε, από τή Μικρασιατική καταστροφή, στην Αθήνα, μαζί με τή φαμίλια του, πού κακοστεγάστηκε σε παράγκα της Καισαρια-νής.

Ξεπερνώντας τις άβάσταχτες βιωτικές δυσκολίες της προσφυγιάς, κατόφερε νά τελειώσει Δημοτικό και Γυμνάσιο και, στή συνέχεια, τή Νομική Σχολή, δουλεύοντας, δημοσιογραφικά, σ΄ έφημερίδες και περιο-δικά.

Άπ΄ εκεί και πέρα, άρχίζει ή δικηγορική καριέρα του άείμνηστου συμπολίτη, μέ την άνοδική πορεία της, παράλληλα μέ την προοδευτική άνάδειξή του σε συγγραφέα περιοπής, δοκιμιογράφου, στοχαστή, κριτικό, άμεγαδάιστο χειριστή της δημοτικής μας γλώσσας, φημισμένο πολύ-γλωσσο μεταφραστή άριστουργημάτων της Εύρωπαϊκής διάνοησης.

Ο πνευματικός αυτός δημιουργικός άνθρωπος, πού όλάκερη ή ζωή του και ή άγέραςτη μνήμη του τιμούν την Πατρίδα μας, δέν έστάθηκε λιγώτερο ψυχωμένος πολεμιστής και φωτισμένος κοινωνικός άγωνιστής, συνδέοντας τ΄ όνομά του μέ κρίσιμες περιόδους της ΄Ελληνικής Ιστορίας και της πολιτιστικής μας εξέλιξης.

Ζωντανά τ΄ άνάρια του έπαγγελματικού μόχθου του και της λογοτε-χνικής δουλειάς του, βρίσκονται στους άμέτρητους φακέλλους του Δικη-γορικού Γραφείου του, στα βιβλία και τις επανωτές εκδόσεις του και στις σημαντικές τακτικές συνεργασίες του, - άρθρα, μελέτες, φιλοσοφικές εργασίες, κριτικές, - στον καθημερινό και τόν περιοδικό Τύπο, παλαιό-τερα στα «Νεοελληνικά Γράμματα» του ΄Αλέκου και του Δημήτρη Φωτιάδη και, τά τελευταία χρόνια, στή «Νέα Έστία» του Πέτρου Χάρη.

Μέλος διακεκριμένο της «΄Ενώσεως Σμυρναίων», βοήθησε πολύ, την κριτική διαδικασία άπονομής, κάθε δύο χρόνια του «΄Αρωνείου Λογοτεχνι-κού έπάθλου», σάν μέλος της ΄Επιτροπής ειδικών, και ό θάνατός του άνοίγει κενό, στις τάξεις τών πνευματικών συνεργατών μας.

Τή σύζυγο του άξέχαστου Ξενοφώντα κυρία Δέσποινα Καρακάλου, συμπατριώτισσα, τό γένος Δημ. Καραμάνη, τούς γιούς των, την κόρη τους και τά έγκόνια τους, ή ΄Ενωση μας και ή έφημερίδα μας, παρακαλούν νά δεχτούν τή βαθύτατη θλίψη τους και την ειλικρινή συμπόνια τους.

ΠΕΝΘΗ

ΑΛΚΗΣ ΠΟΛΥΤΙΜΟΣ

Ένας χαριτωμένος πνευματικός άνθρωπος, έγκριτο μέλος της ΄Ενώ-σεώς μας, ένας ψυχωμένος ΄Ανατολίτης της παλιάς φρουράς μας, από την Αττάλεια, γιός του ΄Επίτιμου Πρόξενου της ΄Ελλάδας γιατροῦ Δημήτρη Πολύτιμου, ό ΄Αλκης Πολύτιμος, μάς έφυγε, ξαφνικά, άρχές ΄Ιουνιου, στα 83 του, αφήνοντας πίσω του, μαζί με την προσφιλή θύμησή του στους κύκλους μας, έργο αξιόλογο, γύρω από την άγωγή του παιδιού και τή διάπλαση του χαρακτήρα του, μέ τό παιχνίδι, μέ τό γέλιο και μέ κατάλληλη ψυχάγωση, πού πετυχαίνουν πιό άποτελεσματική την κάθε λογής διδασκαλία.

Τρία χρόνια αιχμάλωτος τών Τούρκων, έζησε την καταστροφή της Σμύρνης και σώθηκε, πρόσφυγας, στην έλεύθερη ΄Ελλάδα όπου, διακό-πτοντας, γιά λόγους εύνόητης άνάγκης, τετράχρονης σπουδές του στην ΄Ιατρική Σχολή, έσταδιοδρόμησε, μέ μεγάλη έπιτυχία, στον Παιδευτικό κλάδο.

Διετέλεσε, χρόνια πολλά, στέλεχος ήγетικό της Χριστιανικής ΄Αδελ-φότητας τών Νέων (Χ. Α. Ν.), πρώτα στή Θεσσαλονίκη, ύπεύθυνος του Παιδικού Τμήματος και, μετά τή μετεκπαίδευσή του στην Παιδική Ψυχολογία και την Κατασκηνωτική Τέχνη (Αυστρία, Τσεχοσλοβακία), οργανωτής και Διευθυντής της Χ.Α.Ν. Σύρου, από τό 1931, ΄Αντιπρόσω-πος της Χ.Α.Ν. ΄Ελλάδας στο Διεθνές Συνέδριο Νεότητας τών Η.Π.Α., τόν ίδιο χρόνο. Διευθυντής της Χ.Α.Ν. Αθηνών από τό 1937 και, άργότερα, ειδικός λειτουργός του ΄Υπουργείου Κοινωνικής Προνοίας, στον κλάδο τών Παιδικών Κατασκηνώσεων, οργανωτής, ΄Επιθεωρητής και εκπαιδευτής εξειδικευμένων Κατασκηνωτικών Στελεχών.

Μέ συγκίνηση, θυμάμαι πάντα την ώραία συνεργασία μας, μέ τόν άξέχαστο ΄Αλκη, (1931-1934) στην ΄Ερμούπολη, όταν ήμουν Νομάρχης τών Κυκλάδων, γύρω από τις δραστηριότητες του Πατριωτικού ΄Ιδρύμα-τος Σύρου και, μέ ειλικρινή θαυμασμό, άναπολώ τις κατοπινές δημόσιες μορφωτικές εκδηλώσεις, γιά παιδιά και γιά μεγάλους, πού, μέ τις παραπάνω ιδιότητές του και συμμετοχή δόκιμων συνεργατών, πραγματο-ποιούσε στην Αθήνα, μέ ποικίλα προγράμματα φιλολογικά και μουσικά, και μέ την καίρια προσωπική παράστασή του, τόν τερπνό λόγο του, τό ευτράπελο πνεῦμα του και τό έκφραστικό βιολί του, πού συνόδευε ή διαλεχτή συντροφισιά του, καθηγήτρια του πιάνου.

Και θ΄ αναφέρω, ακόμα, τή συμβολή του, μαζί με την ΄Αντιγόνη Μεταξά και άλλους παράγοντες, στην δημιουργία της ραδιοφωνικής έκπομπής «΄Η Ψωρα του Παιδιού», όπως και τά τρία περίφημα παιδικά βιβλία του, εκδόσεις της ΄Αποστολικής Διακονίας και της ΄Ατλαντίδας, εξαντλημένες τώρα, πού μιλούν γιά την προσφορά του στή διαμόρφωση νέων αίσιόδοξης και χαρούμενης ιδιοσυγκρασίας και, γενικά, γιά την άγάπη του στο Παιδί, σε όλη την διάρκεια της επίγειας παρουσίας του.

Στην άγαπητή κυρία Νίνα Πολυτίμου, Αϊβαλιώτισσα, τό γένος ΄Εκτορα Χρηστίδη, πού συμμεριζώμαστε τό βαρύ πένθος της, στο γιό τους Δημήτρη, μουσικό καριέρας και τή σύζυγό του, στην θυγατέρα τους ΄Αννα Παπακωνσταντίνου και τό σύζυγό της, τούς γνωστούς ήθοποιούς πρόζας, πολύτιμους συμπαρασάτες της ΄Ενώσεώς μας στο έργο της και στον άξιο γιό τους, όπως και στην άδελφή του άείμνηστου ΄Αλκη, κα ΄Ολγα ΄Αργυροπούλου, ή «΄Ενωσις Σμυρναίων», ή έφημερίδα μας κι΄ έγώ, προσωπικά, εκφράζουμε την βαθιά λύπη μας και τή συμπάθεια μας.

Ν. ΑΡΩΝΗΣ
10-6-81

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΚΑΜΠΟΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Πέθανε στις 3 ΄Απριλίου 1981 ό Νικόλαος Καμπουρόπουλος. Ο άοίδημος είχε γεννηθεί στή Σμύρνη και ήταν γιός του βιομήχανου ΄Αντανιου Καμπουρόπουλου και έγγονός της οικογενείας ΄Αναστασιού ΄Ακκασόγλου.

΄Η ΄Ενωσις Σμυρναίων εκφράζει τά θερμά της συλληπητήρια στους συγγενείς του.

ΤΕΛΕΤΗ ΥΠΟΜΝΗΣΕΩΣ

Τήν Τετάρτη 27 Μαΐου, ό «ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΣΧΟΛΙΤΩΝ» της Πατριαρχικής Μεγάλης του Γένους Σχολής Κωνσταντινουπόλεως, πρά-γματοποιήσε στην Αίθουσα της ΄Αρχαιολογικής ΄Εταιρείας, την καθιερω-μένη έτήσια τελετή ΄Υπομνήσεως επί τή 528η επέτειο της 29ης Μαΐου 1453, ήμέρα της ΄Αλώσεως της Βασιλίδος τών Πόλεων και της Πτώσης του Βυζαντίου.

΄Η τελετή άρχισε μέ την εισήγηση του Προέδρου του Συνδέσμου Μεγαλοσχολιτών κ. ΄Αλέξανδρου Ν. Μακρίδη, προσφώνηση του Προέ-δρου κ. ΄Ιωάννου Πεσμαζόγλου, Κωνσταντινουπολίτου την καταγωγήν και άκολούθησε όμιλία του ΄Ομότιμου καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών της Φιλοσοφικής Σχολής κ. Έμμανουήλ Γρωτοφάλη μέ θέμα: «΄Η τραγωδία της ΄Αλώσεως και τά έξ αυτής διδάγματα».

Στην τελετή παρέστει έκ μέρους της ΄Ενώσεως Σμυρναίων, ό ΄Αντιπρόεδρος μας Στρατηγός Μιχαήλ Καλλινέργης.

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΗΧΟ

Από τό Άρχείο
τών Φωτογραφιών μας

Ο Σιδηροδρομικός Σταθμός Αϊδινίου στή συνοικία Πούντα της Σμύρνης
δωρεά της Κας ΄Αννας Χριστοπούλου

«Η ΞΕΡΙΖΩΜΕΝΗ ΓΕΝΙΑ» ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗ ΕΚΠΟΜΠΗ

Μην παραλείψετε νά παρακολουθήσετε από την ΕΡΤ Β΄ Πρόγραμμα από τις 6 ΄Ιουλιου στις 10:30 κάθε πρωί, έκτός Τετάρτης και Κυριακής, τή Θεατρική Σειρά «Ξεριζωμένη Γενιά» (τό χρονικό της προσφυγιάς στή Θεσσαλονίκη). Βραβείο Ακαδημίας Αθηνών, ΄Ιδρυματος ΄Ελ. και Κ. Ούρά-νη, της ΄Ιφίγένειας Χρυσούχου. Τό έργο αναφέρεται στην άδιάκοπη πάλη τών ξεριζωμένων γυναικών μέ όλα τά δεινά της γής και του ούρανου και στις συνεχείς έπιπτώσεις και κατακτήσεις, ώσπου συντελείται τό προσφυγικό θαῦμα.

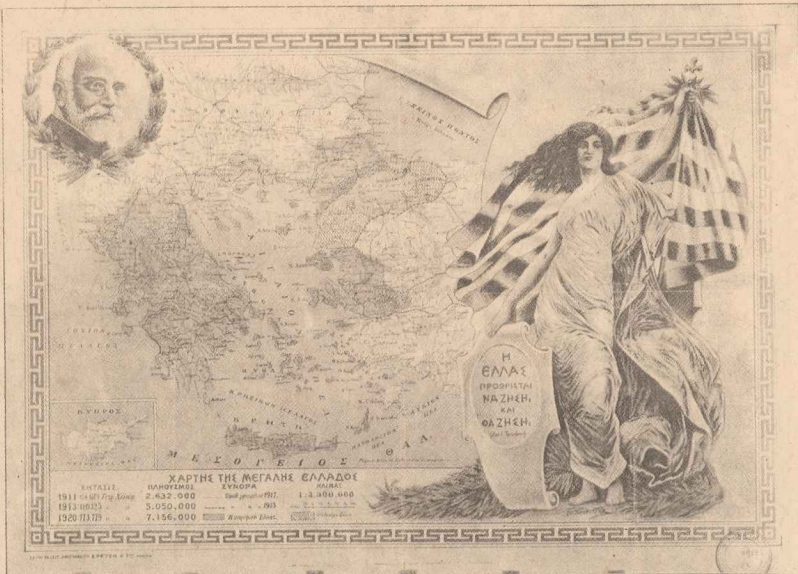
Θεατρική διασκευή Κυβέλης Μυράτ, μουσική έπιμέλεια Δανάης Εύαγγελίου, στο ρόλο της ΄Ιφιανόσσας ή ΄Αντιγόνη Βαλάκου. Ραδιόσκηνοθεσία Γιώργος Μεσσάλας.

«ΑΓΝΩΣΤΑ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ» ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΗ ΕΚΠΟΜΠΗ ΤΗΣ ΕΡΤ

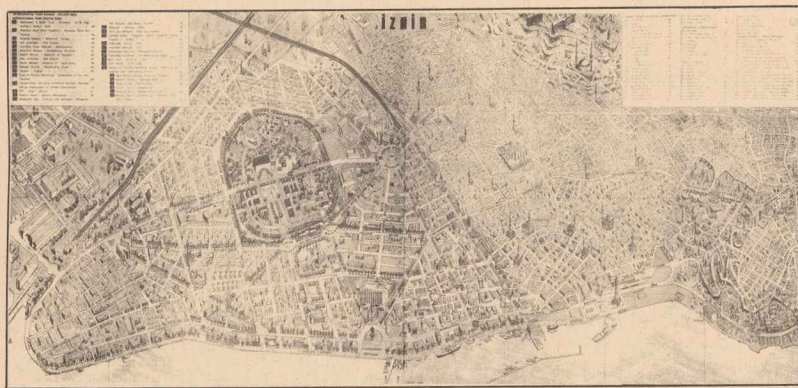
Τήν Τετάρτη 24 ΄Ιουνιου τρ. μηνός στις 23.00 μ.μ., ή έκπομπή της ΕΡΤ «ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΣΤΟ ΣΥΡΤΑΡΙ», πού έπιμελεί-ται ό συνθέτης Βασίλης Δημητρίου, μικρασιατικής καταγω-γής, είναι άφιερωμένη σε άγνωστα τραγούδια της Μικράς Ασίας. Τά τραγούδια αυτά άνήκουν στή συλλογή του Ξυλλόγου προς Διάδοση της ΄Εθνικής Μουσικής. Τραγου-δούν ή ΄Αννα και Βασίλης Νόνης, πού τούς συνοδεύουν λαϊκοί οργανοπαίκτες, όπως ό Νίκος Στεφανίδης (κανονάκι), Στέφανος Βαρτάνης (βιολί) κ.ά. Αναφορά στο Μικρασιατικό τραγούδι κάνει ό Τζών Βεϊνόγλου, τ. Σύμβουλος της ΄Ενώ-σεως μας.

ΔΩΡΕΑ τοῦ ΚΑΘΗΓ. ΜΑΡΙΝΟΥ ΞΗΡΕΑ

Ὁ καθηγητὴς Κος Μαρῖνος Ξηρέας καὶ ἐκλεκτὸ μέλος τῆς Ἑνώσεώς μας προσέφερε στὴν Ἑνώσή μας δύο κάδρα γιὰ τὸ Ἀρχεῖο μας, φωτογραφίες τῶν ὁποίων καὶ δημοσιεύουμε.

Παλιὰ λιθογραφία τῆς ὁποίας τὸ πρωτότυπο βρίσκεται στὸ Ἐθνολογικὸ Μουσεῖο καὶ ὅπου παρουσιάζεται ἡ Μεγάλὴ Ἑλλάδα τῶν πέντε Θαλασσῶν καὶ τῶν τριῶν Ἡπείρων.

Παραστατικὸ σχεδιάγραμμα τῆς Σμύρνης ὅπως εἶναι σήμερα καὶ ὅπου διακρίνεται τὸ Κεντρικὸ Παρθεναγωγεῖο καὶ τὸ νέο κτίριο τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς.

Ἡ Ἑνωσις Σμυρναίων θερμὰ εὐχαριστεῖ τὸν Κο Ξηρέα.

Ἀρώνειο Λογοτεχνικὸ Ἐπαθλο

Ἡ Ἑνωσις Σμυρναίων ὑπενθυμίζει πὼς ἔχει προκηρύξει διαγωνισμό, γιὰ τὴν 5ῃ ἀπονομή, στὰ τέλη τοῦ 1981, τοῦ Ἀρωνείου λογοτεχνικοῦ Ἐπάθλου, μὲ χρηματικὸ βραβεῖο 20.000 δραχμές, στὸ καλύτερο πεζογράφημα (μυθιστόρημα, διηγήματα, θέατρο) ἀπ' ὅσα ἐκδόθηκαν μέσα στὴ διετία 1979 καὶ 1980, μὲ θέμα σχετικὸ μὲ τὴν ἱστορία, τὴ λαογραφία, καὶ τὸν πολιτισμὸ, γενικὰ τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀνατολῆς, μέχρι τὴ Μικρασιατικὴ Καταστροφή ἢ καὶ μετὰ τὸ 1922, καὶ καλεῖ τοὺς ἐνδιαφερόμενους συγγραφεῖς νὰ στείλουν τὰ βιβλία των, σὲ δύο ἀντίτυπα, στὰ Γραφεῖα μας (ὁδὸς Καρύτση 3, Τ.Τ. 124, τηλ. 32.28480) ἕως τὶς 30 Ὀκτωβρίου τὸ βραδύτερον γιὰ νὰ τεθοῦν ὑπ' ὄψη τῆς ἀρμόδιας Κριτικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ὁ Πρόεδρος Κίμων ΠΑΥΛΙΔΗΣ

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς ΤΑΚΗΣ ΒΕΖΥΡΓΙΑΝΝΗΣ

ΔΩΡΕΕΣ

- Μὲ τὴ συμπλήρωση 10 χρόνων ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ ἀξέχαστου πατέρα τῆς Γεωργίου Ἀναστασιάδη, δημοσιογράφου Σμύρνης,
- Ἡ κα Σοφία Ἀναστασιάδου - Μανουσάκη γιὰ τοὺς σκοποὺς τῆς Ἑνώσεως δρχ. 5.000
 - Ὁ κ. Τάκης Βεζυργιάννης γιὰ τοὺς σκοποὺς τῆς Ἑνώσεώς μας δρχ. 3.000
 - Στὴ μνήμη Ἰωσήφ Μωϋσίδη-Κοράλη, Ἡ Κα Εὐαγγελία Χ. Βλαβιανοῦ δρχ. 1.000
 - Στὴ μνήμη τοῦ συζύγου τῆς Τηλέμαχου ἐπὶ τὴ συμπληρώσει πέντε χρόνων ἀπὸ τὸ θάνατο του, Ἡ Κα Πέρσα Τσιχλάκη δρχ. 1.000
 - Στὴ μνήμη Εὐτέρπης Φιλ. Φάλμπου, Ὁ Κος Δημήτριος Παντερμαλῆς δρχ. 1.000
 - Ὁ Κος Βασίλης Τανάκης γιὰ τοὺς σκοποὺς τῆς Ἑνώσεώς μας δρχ. 250.

ΤΟΥΣ ΔΩΡΗΤΕΣ ΘΕΡΜΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Γιὰ τὴν ἀποφυγὴ ἀποστολῆς Ταχυδρομικῆς Ἐπιταγῆς ποὺ ἐπιβαρύνει τὴν Ἑνώσή μας, ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ ΘΕΡΜΑ ὅπως στείλετε ἀπευθείας τὴν ΣΥΝΔΡΟΜΗ σας τοῦ 1981 στὰ Γραφεῖα τῆς Ἑνώσεως μας.

ΤΟ ΝΕΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΤΩΝ

Ἡ νέα σύνθεση τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Συλλόγου Κωνσταντινουπολιτῶν μετὰ τὴν Γενικὴ Συνέλευση τῆς 4ης Μαΐου 1981 εἶναι ἡ ἑξῆς:

Πρόεδρος: Ἀλέξ. Μακρίδης
 Ἀντιπρόεδρος: Γεωρ. Ἰσαακίδης
 Γεν. Γραμματέας: Ἀντ. Μιχαηλίδης
 Εἰδ. Γραμματέας: Θεόδ. Λαδόπουλος
 Ἐφορος: Ν. Ἀτζέμογλου
 Ταμίας: Θ. Παχόπουλος
 Σύμβουλος (Δημοσίων Σχέσεων): Ἐλ. Λασκαράτου
 Σύμβουλος (Θεάτρου): Στ. Νικολαΐδης
 Σύμβουλος (Ἐκπροσωπήσεις): Ἡλ. Φωτόπουλος
 Ἀναπληρωματικὸς: Νικ. Βασαγιώργης

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ
 Μὲ τὴν εὐκαιρία θέλουμε νὰ σὰς βεβαιώσουμε γιὰ τὰ ἀγαθὰ καὶ πρὸς τὸ Σωματεῖο σας αἰσθήματα, καθὼς καὶ τὴν ἐπιθυμία μας γιὰ στενότερη συνεργασία, καὶ διατελοῦμε μὲ πολλὴ τιμὴ καὶ ἀγάπη.

Γιὰ τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
 ΑΛ. ΜΑΚΡΙΔΗΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
 ΑΝΤ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ

Μηνιαία ἔκδοση τῆς
 «ΕΝΩΣΕΩΣ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ»

Ἀποστέλλεται δωρεὰν
 στὰ μέλη τῆς

Διεύθυνση
 ὁδὸς Καρύτση ἀριθ. 3
 Τηλέφ. 32.28.480
 Ἀθῆναι 124

Συντακτικὴ Ἐπιτροπὴ
 Μιχαὴλ Καλλιγέρης
 Ναταλία Γκούφα
 Τάκης Βεζυργιάννης

Υπεύθυνος ἐκδόσεως
 Β. Γκούφας
 Δεινοκράτους 31
 Τηλ. 72.71.92

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑΣ
 Ν. ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗΣ & ΣΙΑ Ε.Π.Ε.
 Μάγερ 11 - Ἀθῆναι
 Τηλ. 5225479 - 5221792